

ICDP Konference 06.10.2016

Udsatte børn og unge som gaver til omgivelserne

Mistrivsel som invitation til ny-orientering

Berørt og bevæget – vores egen sensitivitet

*Det mentale lever i det sociale.
Symptomer og problemadfærd
er blot overlevelsesstrategier –
Alting må forstås i kontekst, så
hvad holder liv i symptomerne?
Vi er selv kontekst-skabende
med alt, hvad vi bidrager til.
Den største alvor inviterer til de
mest omfattende forandrings-
og udviklingsprocesser.*

Søren Hertz

Børne- og ungdomspsykiater

Det er et alvorligt problem, at flere og flere børn og unge kommer ind i voksenalderen med en handicapforståelse, en forståelse af sig selv som psykisk syge – eller med en oplevelse af personlig utilstrækkelighed.

Deltagelse og oplevelse af betydning som afgørende modvægt til følelserne af afmagt – bevægelserne i fællesskaberne, der må bygge på børns og unges invitationer og de gode udviklingsrammer.

Et paradoks med nedskæringer i det almene og samtidig opbygning af programmer for de børn, unge og familier, der falder ud.

**Børn og unge er vores bedste manualer:
Det er dem, der viser os, om vi har formået
at bidrage til de sammenhænge, som kan
blive mest udviklingsfremmende.**

**Hvordan skaber vi kontekster, hvor vi
kan få øje på børns og unges invitationer
til deres omgivelser?**

**Børnenes og de unges invitationer spiller
sig ud i det rum, som vi selv har været med
til at skabe. Og invitationerne er i første
omgang ikke til os som fagpersoner.**

Vi kan derimod være inspirationskilde

**Vi tror, vi tænker vores egne tanker.
Det gør vi ikke.
Vi tænker vores kulturs tanker.**

**Opdelinger mellem dem, der er ramt og
de andre. Det medicinske paradigme.**

**Vi skal være særligt sensitive over for de
spejlinger, som vi bliver med-skabere af.**

**Modet og den insisterende uærbødighed
– bruddet med det pæne og forsigtige**

**Det overfølsomme nervesystem,
som ikke blot tilhører individet.**

Bevægelsen der rækker ud over.

Snak to og to:

Berørt og bevæget

Hvad berører jer?

Hvor bevæger det jer hen?

**Hvis oplægget sluttede,
hvad ville I tage med?**

Mit eget psykiatriske udgangspunkt:

Børn og unge i mistrivsel – afmagt som tema

Psykiatri handler om mødet med det, der endnu ikke er blevet tilstrækkeligt forstået og endnu ikke blevet taget vare på – på måder, der har været tilstrækkelig udviklingsfremmende

Den største alvor inviterer til de mest omfattende forandringsprocesser på tværs af konteksterne

Børnenes muligheder i et udviklingsperspektiv – inspirationen fra moderne forskning

Begreberne sygdom og handicap får ikke øje på børns og unges invitationer til deres omgivelser

**Mennesker kan ikke forstås uafhængigt af den kultur,
som vi som fagpersoner også let bliver bærere af**

**”Du er fritstillet til at skabe dig selv, men hvis du
mislykkes, er det din egen fejl ... ”presset på identitets-
konstruktioner og det manglende eksistentielle
sikkerhedsnet til den, der ikke lykkes, har gjort syge-
rollen mere attraktiv end tidligere. ” (Ekeland, 2007).**

**Fra det individuelle kompetence- og mangelfokus til
et fokus på deltagelse, på at føle sig betydningsfuld
– og på bevægelserne i fællesskabet**

**Vores opgave er at invitere til det, der rækker ud over,
invitere til det, der kan synes endnu mere attraktivt.**

Ny og visionær faglighed/ foretrukken viden:

Børn og unge har uanede udviklingsmuligheder

**Moderne hjerneforskning, udviklingspsykologi
og tilknytningsforskning**

Der er basalt set ingen enkle årsagsforklaringer

Målet er ikke normalitet, men udvikling,

**Opgaven handler ikke om tidlig diagnosticering,
men om de nødvendige processer og dialoger,
som børn og unge inviterer til.**

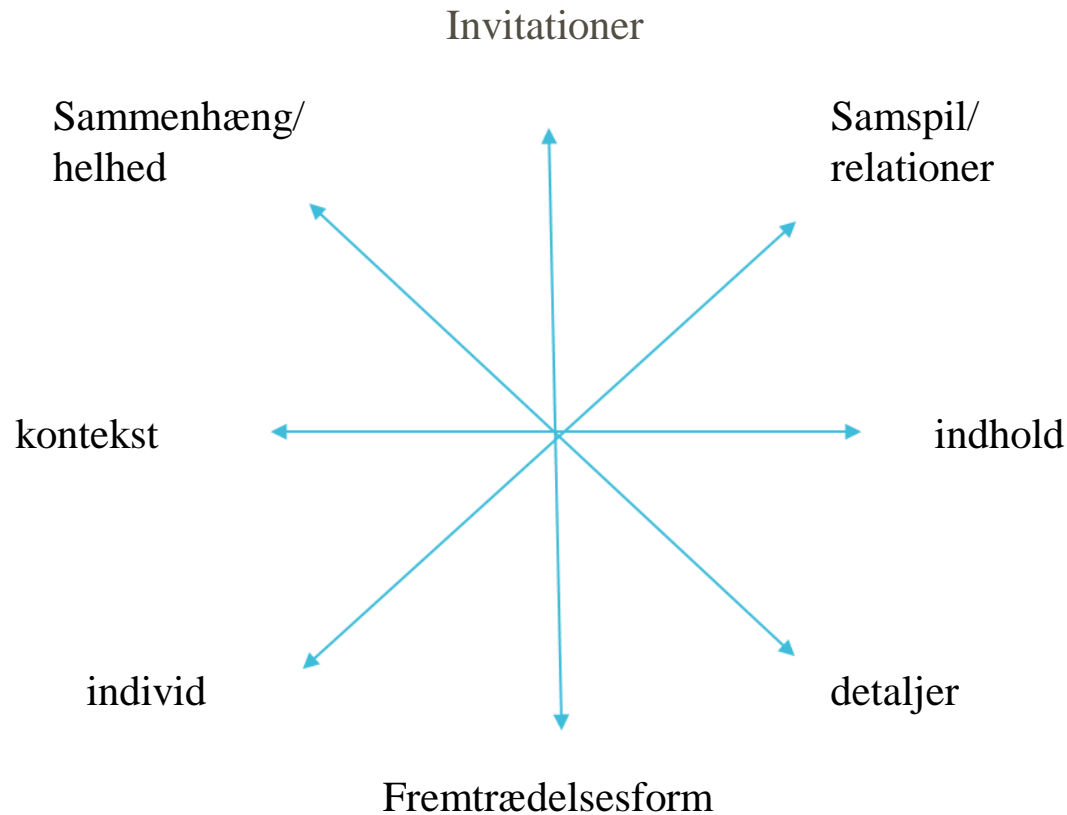
Individer, børn og unge er ikke i sig selv, men altid i relation, i samspil, i kontekst og i mulig forandring.

Udredning må altid handle om sammenhænge og ændringspotentialer.

Hvis ikke børn og unge udvikler sig, så må vi se på egne for-forståelser, egne grundantagelser og de kontekster, som vi selv bidrager til – til forskel fra et fokus på at lære at leve med ...

**Fra kernesymptomer til kernefænomener:
Det er børnene og de unge, der viser os, at der er noget, der trænger til at blive videreudviklet, trænger til ny-orientering.**

Opmærksomhedspunkter – hvad giver vi liv til?

Risiko for "reduction" og "disjunction" –
fordi han eller hun "er" ...

Det store i det små, det små i det store:

**Børn og unge, der er truet i deres udvikling,
inviterer til ikke at nøjes med små ændringer.**

**Overgange er unikke muligheder for at bidrage
til forskelle, der kan gøre forskel**

**Børn og unge vælger alternative fællesskaber,
når de er usikre på mulighederne i det almene.
Ansvarlighed i relation.**

**Det, børn og unge viser os på nogle tidspunkter,
må gøres til ledestjerne for det, der kan opstå.**

Fra handlinger til metabevindsthed på tværs

Det mentale lever i det sociale

**Den største alvor inviterer
til en proces, der rækker ...**

**Ud over vores egen disciplin
Ud over et individuelt perspektiv
Ud over symptombehandling
Ud over det pæne og forsigtige
Ud over en begrænset kontekst
Ud over de konkrete børn og unge**

Det handler også om

**Brud med sektoropdelinger
sociale mulighedsbetingelser
Mindre afmagt styrker muligheder
for at bidrage til det uanede.**

Snak to og to:

**Hvis afmagt er
udgangspunkt for
vores deltagelse,
hvad inviterer
det til?**

**Hvad får I lyst til
og mod på
at give liv til?**

**Hvad synes I om
mit fokus på
"ud over" ?**